Wat het laatste punt betreft, dat hij in zijn schrijven slechts kort aanroert, n.l. de vraag, of hij ook een *ernstige* poging heeft aangewend om zijn kerkeraad en gemeente te overtuigen, dat het blijven onder de Synodale hierarchie zonde is, geeft zijn antwoord zeker niet het gewenschte licht. Men versta ons wel dat Ds. van der Pol formeel aan den Kerkeraad gevraagd heeft, of hij zich verzetten wilde tegen de beslissing van het Classisaal bestuur en de Kerkeraad hierop ontkennend heeft geantwoord, doet hier weinig ter zake. Evenmin, dat hij den indruk ontvangen heeft, dat zijn gemeente de Gereformeerden als „roomsch" beschouwde. De vraag is, of hij metterdaad beproefd heeft door bespreking in den Kerkeraad, door bearbeiding in den Dienst des Woords, door betere voorlichting der gemeente bij persoonlijk huisbezoek, dergelijke onjuiste voorstellingen weg te nemen en den Kerkeraad en de gemeente tot gehoorzaamheid aan Gods Woord te brengen. Eerst wanneer al deze middelen *vruchteloos* waren gebleken, zou een daad van *persoonlijke* afscheiding ons geoorloofd hebben toegeschenen. Enkele jaren geleden gaf een der invloedrijkste predikanten in de Hervormde Kerk ons te kennen, dat hij tot inzicht was gekomen, dat het standpunt der Gereformeerde Kerken alleen juist was, en bereid was, wanneer de Kerkeraad der Gereformeerde Kerk op die plaats hem beriep, dit beroep op te volgen. We hebben daarop geantwoord, dat, hoe dankbaar we ook zouden zijn voor zijn overkomst, zijn plicht als predikant medebracht, dat hij de door God hem toevertrouwde kudde niet in den steek liet, maar uit het verband der Hervormde Kerk uitleidde. Eerst wanneer dit onmogelijk bleek of een conflict met het Bestuur tot ontzetting uit zijn ambt leidde, kon er sprake van wezen, dat hij in onze Kerken naar een beroep zocht. Het zij ons vergund dit feit hier openlijk mee te deelen, om elken indruk af te snijden alsof onze critiek op de daad van Ds. Van der Pol iets persoonlijks zou bevatten. Zijn daad van separatie is niet meer ongedaan te maken, maar wel moest naar aanleiding van dit geval openlijk worden uitgesproken, ook met het oog op de toekomst, dat we met alle waardeering voor den geloofsmoed van Ds. Van der Pol, den door hem gevolgden weg niet konden goedkeuren. En zijn eigen antwoord heeft zeker niet getoond, dat onze „kijk" op dit geval onjuist was.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank door ondergeteekende ontvangen onder letters R. R. te Zwolle feestgave f 2 50.

Hartelijk dank voor deze liefde.

Kootwijk. Ds. J. H. HOUTZAGERS.

Leestafel.

G. VAN RIJN, Bibliothecaris der gemeente Rotterdam, NICOLAAS BEETS. Eerste Deel. Rotterdam — J. M. Bredée.

De verdienstelijke Bibliothecaris van ROTTERDAM, de heer G. VAN RIJN, aan wien ik dankbare herinnering van vriendelijke hulpvaardigheid heb uit de dagen toen ik daar op het stedelijk Archief in Vaderlandsche Kerkgeschiedenis liefhebberde, heeft een groot werk op touw gezet.

Een levensbeschrijving van NICOLAAS BEETS in *drie* deelen en dan zoo breed opgezet, dat het eerste, voorzoover het gedrukt is, al 519 bladzijden bevat. Van dit eerste deel zal de rest, die reeds in manuscript gereed ligt, mèt de twee andere deelen, „zoo God (hem) het leven en de krachten laat," gelijk de schrijver zegt, „in allen gevalle voor het eeuwfeest van BEETS' geboorte (1914) verschijnen."

De heer v. RIJN stelt zich toch voor het leven van NICOLAAS BEETS in *drie* perioden te deelen en wel „van zijn geboorte tot zijn huwelijk; als predikant te Heemstede en te Utrecht; als professor en in ruste tot zijn dood".

Deze biographie is een werk van piëteit van den biograaf voor- en van congenialiteit met BEETS.

Op pag. 18 toch wordt de vraag gesteld: „Wat drijft u tot schrijven van dit leven en uit welk oogpunt wilt gij ons den heengegane doen zien?"

En daarop is dan het antwoord:

„De *drijfveer* zoeke men in de warme vereering en hooge waardeering, die mij bezielen voor den man, dien ik niet alleen veertig jaar lang mijn vriend heb mogen *noemen*, maar die ook, door tal van bewijzen, dat hij mijn niet altijd rooskleurig leven medeleefde, *bewezen* heeft het te zijn".

„Het *oogpunt*, van waar uit ik den persoon van NICOLAAS BEETS wil trachten te schetsen, is dat, waarbij zijn beeld zich aan anderen vertoont als één der weinigen, wier leven één harmonisch geheel vormt. „Rustig te midden der baren" kan voor het zijne even goed tot motto dienen, als zijn eigen getuigenis: „Partijman wezen wil ik niet". Aan eenn breede kring van menschen duidelijk te maken, dat „doen door laten" zeker niet tot schade van hem, die 't zich ten zinspreuk kiest, kan samengaan met een werkzaamheid, die met MARNIX VAN ST. ALDEGONDE, „Repos ailleurs" tot devies nemen mag, is hoofddoel van mijn arbeid".

Voor zulk een beschrijving van het leven van zijn vriend, meent de auteur, dat ook nà den arbeid van DR. JOH. DYSERINCK en zelfs ook nà de biographie van BEETS, die PROF. CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE ons gaf, plaats overbleef.

Of en in hoever het hem gelukken zal ons NICOLAAS BEETS metterdaad te doen zien uit het oogpunt van waaruit hij hem beziet: „één der weinigen wier leven één harmonisch geheel vormt", — zou ik, terwijl nu nog slechts het eerste deel, en dàt nog niet eens voltooid, voor mij ligt, niet gaarne beslissen.

Want, wel worden wij in deze 519 bladzijden nog niet veel wijzer omtrent het innerlijk leven van BEETS en doet de schrijver ons alzoo de harmonie van dat leven nog niet zien; wel geeft hij door deze bladzijden den indruk, dat zijn sterkte als biograaf elders ligt dan op het gebied der psychologische analyse. Maar men bedenke, dat, hoe omvangrijk dit eerste stuk, met zijn meer dan vijfhonderd bladzijden, ook is, het toch nog maar is als de vestibule van een huis, — heel ruim en solide, zoo iets van zoo'n Engelsche „hall" in onze voorname nieuwerwetsche huizen maar, toch nog niet het huis zelf.

Hoe het nu verder zal wezen, is een zaak van gissen, doch niet van zekerheid.

Wat mij bij de lezing uit formeel oogpunt echter trof is het gemis van wat ik, met 'n voor onze puristen gruwelijk germanisme, „overzichtelijkheid" zou willen noemen.

Tevergeefs zoekt men naar een inhoudsopgave. De stof in deze 519 bladzijden behandeld, is ook niet in hoofdstukken verdeeld, maar loopt van het begin tot op p. 379, waar boven staat: BEETS EN EENIGE ZIJNER TIJDGENOOTEN, zonder eenige partitie door.

Wij weten uit den „Prospectus", dat de schrijver ons in een *eerste* deel zal teekenen: het leven van BEETS „van zijn geboorte tot zijn huwelijk," maar de onderdeelen in deze eerste periode moet de lezer zelf maar zoeken. Hij kan ze echter vrij moeilijk vinden, want de heer VAN RIJN veroorlooft zich zoo nu en dan de vrijheid, om wat eerst in een latere onderperiode gebeurd is, reeds in een vroegere te vertellen.

Een en ander wekt het vermoeden, dat door hem niet naar een genoegzaam doorgedacht conspectus is gewerkt, wat natuurlijk *zijn* zaak is, maar wat, indien het zoo mocht zijn èn voor den lezer èn voor den schrijver toch niet ongewenscht zou zijn alsnog te verhelpen.

Ook voor den schrijver zelf.

't Kan toch een behoedmiddel zijn tegen min aangename ervaringen als hem nu reeds overkomen zijn, en waarvan hij ons, onder een L. S. op de laatste pagina, mededeeling doet.

Wij lezen daar:

„De omvang van het eerste deel, door den uitgever vastgesteld, is reeds overschreden; hij vond het daarom noodig het hier te doen eindigen. Zoo kon aan mijn wensch om den geheelen studententijd van BEETS tot zijn promotie toe, daarin optenemen, niet worden voldaan. Men zal mij dit om bovengenoemde geldige reden willen ten goede houden, al moet ik dan ook in het tweede deel, dat ik gaarne met het vreedzame Heemstede had doen beginnen, nog eens weder op den minder verkwikkelijken strijd tusschen de jongere letterkundigen terugkomen."

Dan, tegenover dit gemis van „overzichtelijkheid" van het boek, staat zijn voortreffelijke eigenschappen als gevolg van des schrijvers superieure bekwaamheid op bibliographisch gebied.

Dit is dan ook het gebied waaraan ik dacht, toen ik zoo even schreef, dat wij uit het nu verschenen gedeelte dezer BEETS-BIOGRAPHIE den indruk ontvangen, dat de sterkte van den biograaf elders ligt dan op het gebied der zielsontleding.

VAN RIJN dan begint met ons het HAARLEM, waar BEETS op 13 September 1814 uit het huwelijk van MARTINUS NICOLAAS BEETS met MARIA ELIZABETH DE WAAL MALEFIJT geboren is, te schetsen tijdens den patriotten- en den Franschen-tijd. Hij verhaalt verder van het gezin waarin NICOLAAS werd opgevoed; van de scholen, die hij bezocht. Wij vernemen daarbij allerlei bijzonderheden omtrent de leermeesters van wie hij onderwijs ontving, en de schoolmakkers met wie hij dat deelde.

Al spoedig echter komt de schrijver op BEETS als dichter en daarmee tot zijn eigenlijk, in dèze bladzijden behandeld, onderwerp.

Proeven van den jeugdigen dichter, zijn navolgingen van BYRON en SCOTT, zijn bijdragen en zijn correspondentie daarover en de kritiek daarop, in verschillende Almanakken en Tijdschriften worden vermeld.

Dit alles tot inleiding op „de letterkundige periode, waarin het openbaar leven van BEETS HILDEBRAND begint". Straks, als wij toe zijn gekomen aan den studententijd, zijn wij midden onder „die jongere letterkundigen" tusschen wie BEETS zijn eigen plaats inneemt.

Allerlei bijzonderheden worden dan vermeld omtrent de groote gedichten uit deze periode, omtrent JOSÉ, DE MASKERADE, KUSER en GWY DE VLAMING.

De „zwarte tijd", het oprichten van DE GIDS, het daarin opgenomen prozastukje van HILDEBRAND; „VOORUITGANG" en het daartegen uitvaren van Prof. GEEL in de VOORREDE van diens ONDERZOEK EN PHANTASIE, het verkeer met POTGIETER, HASEBROEK, HEIJE, KNEPPELHOUT e. a., de eerste en tweede uitgave van de CAMERA OBSCURA, „waarmee de student BEETS in 1839 de kroon zette op zijn proza-arbeid," worden hier vermeld en daaromtrent wordt veel medegedeeld wat, ook na al hetgeen er reeds over geschreven is, als „nalezing" nog wel de moeite der kennisneming loont.

Bij dit alles is VAN RIJN in zijn kracht.

Geen moeite heeft hij gespaard om wat uit handschriften, vroeger en later gedrukte werken, uit recensies, en ook uit brieven van en aan BEETS licht kan werpen op diens litterairen arbeid uit deze periode, — te verzamelen en met groote nauwkeurigheid te beschrijven.

Dit maakt zijn boek tot een *Fundgrube* voor de kennis der werken VAN BEETS uit den tijd toen deze nog student was in LEIDEN, en dan bepaald uit een oogpunt van bibliographie.

Moge het den Bibliothecaris van ROTTERDAM gegeven zijn, ook over de werken van NICOLAAS BEETS uit diens latere periode, dùs licht te verspreiden, en moge het tevens aan den vriend van BEETS zijn gegeven den mensch NICOLAAS BEETS aan anderen te doen zien uit het oogpunt van waaruit hij hem beziet.

Zijn zoo voornaam en groot opgezet werk zal dan niet alleen een geleerd-, maar ook een kunstwerk wezen.

De heer VAN RIJN mag zich verzekerd houden, dat wat hij nu reeds drukken liet, door wie belang stellen in de ideëele cultuur van ons volk, met sympathie zal wordèn begroet en, voor zoo ver hun middelen het veroorloven, ook zal worden gekocht.

Aan wie onder de HERAUT-lezers in deze kategorie vallen, kan ik het steunen van deze kostbare uitgave, met haar goed gereproduceerde platen en portretten, bijzonder aanbevelen.

G.

Officieele Berichten.

Kort verslag van de vergadering der classe Assen, 14 Febr. '11

Nadat de praeses der vorige vergadering, Ds. Groot Nibbelink, deze vergadering heeft geopend, worden de credentialen nagezien, waaruit blijkt, dat alle kerken der classes wettig vertegenwoordigd zijn.

Het praesidium voor deze vergadering wordt opgedragen aan Ds. Scholten; als scriba wordt aangewezen Ds. Hangelbroek; Ds. Groot Nibbelink neemt als assessor plaats, terwijl broeder Koster wordt opgedragen voor 't persverslag te zorgen.

De praeses spreekt zijn leedwezen uit over de absentie van Ds. Zahn, wiens emeritaatsaanvrage op deze vergadering in behandeling zal komen. Meer dan 25 achtereenvolgende jaren diende Ds. Zahn in deze classes, en indien hij niet tot praesideeren geroepen werd, was hij haar accurate scriba. Vervolgens wenscht de praeses de kerk van Gasselternijveen geluk met de verkrijging van een dienaar des Woords en roept hij Ds. v. d. Veen, voor de eerste maal als dienaar van Gasselternijveen tegenwoordig, een hartelijk welkom toe; wat door dezen wordt beantwoord.

Besloten wordt, voortaan den naam van den praeses op 't agendum te vermelden.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd. Een missive wordt gelezen van de classes Rotterdam, waarin wordt meegedeeld, dat een der predikanten is afgezet. Dit wordt voor kennisgeving aangenomen en met leedwezen vernomen. Vervolgens wordt een schrijven voorgelezen, behoorende bij een desbetreffende circulaire, ten doel hebbende de oprichting van een kerkbode voor Overijsel en Drente. Dit wordt niet verder besproken.

Ds. Hangelbroek rapporteert als Class. Corresp. voor de zending, en deelt mee, dat hij door buitengewone drukke bezigheden hiervoor niets kon doen, doch dat de organisatie voor dien arbeid in deze classe tamelijk goed is.

Het boek: „Soemba; Land en Volk," is thans gereed, en zal de volgende week ter verspreiding in al de huisgezinnen van de kerken dezer classe worden verzonden. Met 10 Ct. is dit boek betaald; doch wijl men er gaarne een voordeeltje voor de zending op Soemba uit wil halen, wil men er liever 50 cent voor ontvangen. De oplage is 16,000 Ex. Uitgever is de heer G. F. Hommels te Assen. In den handel zal het op fijn papier 75 cent kosten, wat voor een boek van 168 bladzijden, met vele illustraties tusschen den tekst, zeer goedkoop mag heeten.

Omtrent den arbeid op Soemba wordt gerapporteerd door Ds. Smitt. De schoolbouw op Soemba gaat geregeld voort, en de Miss. D.D. arbeiden er gezegend. Met verlangen wacht men op de komst van Ds. Krijger.

Ds. Groot Nibbelink rapporteert over inwendige zending in Drente. Ook dit rapport getuigt van geregelden arbeid te Ruinen, onder leiding van broeder De Braal. Te Tinaarlo wil men een locaal bouwen, waarvoor steun is toegezegd. In de kerken der classe wil men trachten personen te vinden, die door vaste bijdragen dezen arbeid steunen, wijl de uitgaven vermeerderen.

Broeder Beekman brengt rapport uit omtrent de exploitatie van de cantine voor den classicalen zendingsdag, en adviseert daarmee vooralsnog niet te beginnen; met welk advies zich de classe vereenigt. Besloten wordt ook in 1911 weer een classicalen zendingsdag te houden en wel D. V. op 17 Aug. Als plaats wordt weer aangewezen het schoone „Laarwoud" te Zuidlaren, terwijl behalve enkele sprekers in de classes, er twee zullen worden gezocht buiten de classes.

De praeses leest nu zijn referaat over de quaestie der predikantstractementen, in verband met de zonde der gierigheid in het kerkelijk leven. Tengevolge hiervan wordt het volgend voorstel ontlokt: „De classes, gehoord de gevolgtrekkingen aan 't eind van 't referaat van Ds. Scholten, spreekt de gedachte uit, dat de respectieve kerkeraden, de overtuiging wegdragend van onthouding van bijdragen aan het heiligdom uit oorzake van gierigheid, met voorzichtigheid tot kerkelijk vermaan moeten overgaan." Dit voorstel zal D. V. op een volgende vergadering worden besproken.

Thans komt ter tafel de emeritaatsaanvrage van Ds. Zahn van Vries. Deze aanvrage wordt door de classe gesteund, en zal in overleg met Depp. naar art. 49 der K. O. op een volgende vergadering haar beslag krijgen.

In een moeielijk geval wordt aan een kerk der classe advies gegeven, terwijl aan twee andere kerken advies wordt gegeven in tuchtzaken, en vrijheid gegeven wordt over te gaan tot toepassing van den 2den trap der censure.

Ds. Smitt wordt aangewezen als consulent van Zuidlaren, terwijl Ds. Scholten tot Mei de kerk van Vries als consulent zal dienen. Tot Mei a.s. zullen D. V. vacaturediensten worden vervuld te Appelscha door Ds. Hangelbroek; te Een door Ds. Scholten en broeder Koster; te Norg door Ds. Smitt; te Smilde B door Ds. V. d. Veen; te Vries door Ds. Dijkstra, en te Zuidlaren door Ds. v. d. Veen.

Een schrijven van Ds. Zahn zal door den praeses en scriba dezer vergadering beantwoord worden.

In de plaats van Ds. Zahn worden benoemd voor Art. 13 K. O broeder J. Beekman te Zuidlaren en als Class. Corresp. voor de Theol. School Br. P. Koster te Appelscha.

Rondvraag naar Art. 43 K. O. wordt gedaan, de korte notulen gelezen en daarna de vergadering door den praeses gesloten.

Op last der classes,

App. Febr. '11. P. KOSTER.

Buitenland.

N.-Amerika. Een socialistisch predikant bedankt.

Het bestuur van de „Church of the Ascension", wij zouden spreken van den kerkeraad van de Ascension-kerk te New-York, heeft een tijd lang in den waan verkeerd, dat Christendom en socialisme samen konden gaan. Daarom werd drie jaar geleden de predikant Alexander Irvine, die bekend was door zijn socialistische gevoelens, als hulpprediker in die kerk beroepen. Misschien besloot het bestuur mede daartoe, omdat het optreden van een socialistisch predikant weer iets nieuws was, „a new departure", want in de Amerikaansche kerken hunkert men naar iets nieuws. Of dat nieuwe in overeenstemming is met het wezen der kerk, daarnaar vraagt men niet. Men moet menschen naar de kerk trekken. Maar al zijn er voor eenige malen heel wat hoorders naar het kerkgebouw gestroomd, men houdt ze er niet en daarom wordt er telkens weer wat nieuws uitgedacht, om de aandacht van de menschen te boeien. Het is en blijft echter waar, dat de menschen in de kerk voedsel voor hunne zielen zoeken. Wie daaraan geen behoefte heeft, gaat op den duur niet naar de kerk om er geamuseerd te worden. En wanneer de kerk geen geestelijk voedsel geeft, dan wendt het volk zich van haar af.

Of het bestuur van de Ascensionkerk dit ook ondervonden, heeft werd ons niet gemeld. Wel weten wij, dat na een proefneming van drie jaar het bestuur aan den predikant Irvine te kennen gaf, dat het zijn dienst niet langer begeerde. Het schijnt dat de samenkomsten, die na den Zondagavonddienst gehouden werden en waarop onder leiding van Ds. Irvine sociale vraagstukken besproken werden, de oorzaak geworden zijn, dat de socialistische hulpprediker zijn ontslag tehuis kreeg. Op de door hem geleide meetings waren de socialisten gemeenlijk het sterkst vertegenwoordigd. De ruwheid waarin deze lucht gaven aan hunne gevoelens en het feit dat vele leden der kerk, als industrieelen, die groote bedrijven hebben, daar dikwijls onaangename dingen moesten hooren, heeft ten slotte het bestuur van de kerk er toe gebracht den heer Irvine mede te deelen, dat zijn diensten niet langer werden begeerd.

Alles ging heel beleefd toe. Na zijn laatste preek sprak de „rector" der kerk, Dr. Grant, hem waardeerend toe, en zeide dat hij nooit iemand als den heer Irvine had ontmoet; hij had succes gehad; alleen was het maar jammer geweest dat hij, Dr. Grant, het bestuur der kerk niet had kunnen overtuigen, dat Irvine moest blijven.

Wanneer het bestuur der kerk den heer Irvine ontsloeg omdat het geen socialistische gevoelens meer wilde laten verkondigen, dan had het ook Dr. Grant moeten laten heengaan, wijl hij zich met Ds. Irvine homogeen verklaarde. Tot welke kerkengroep de Ascension Church van New-York behoo,rt vernamen wij niet. Wij leiden uit den naam van „rector", die aan den eersten predikant gegeven wordt, af, dat zij behoort tot de Episcopalen, wellicht tot de Methodistische Episcopalen.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

IN EN DOOR HET LEVEN.

III.

IN DE HERBERG.

Nieuwsgierig was Christina wat vooruit gedrongen; verbaasd keek zij naar Michel en dan weer naar den toren. Van die hooge spits was hij gevallen, en toch had hij zich niet bezeerd. Hoe was dat mogelijk? De kleine begreep het niet, maar wel dat de Heere God Michel op wonderlijke wijs had bewaard, zoodat hij thans levend en gezond straks weer aan het werk dacht te gaan.

Intusschen had ook Michel te midden der menschen Christina ontdekt. Dadelijk trad hij op haar toe, schudde haar hartelijk de hand, en zei:

„Zoo mijn beste, ben je ook al hier; nu wat zeg je er van. Heb ik er dat niet knap afgebracht?"

Het meisje keek Michel met groote oogen aan, maar gaf op zijn vragen geen antwoord. Heel haar hart was vervuld van de gedachte, dat Gods hand den man had vastgehouden in zijn val, en hem bij het leven had bewaard. En nu deed Michel net, of hij zich zelf had gered! Zij had echter geen tijd om veel na te denken. Want Michel vervolgde: „Ik wil toch wel even rusten, na zoo'n rare reis. "Christientje vond dat alles behalve goede taal, maar de meeste menschen lachten om de aardigheid. Het meisje echter had thuis wat beters geleerd, dan grappen te maken van dingen, die ons tot dank aan den Heere en tot leven voor Hem moeten dringen. Ze had wel gewild dat Michel haar hand had losgelaten, doch dat deed hij niet. En nu ging zij dan mee, op het naaste boerenhuis aan.

Doch het zou anders uitloopen.

De herberg van het gehucht lag niet ver af. 't Huis was van verre kenbaar aan een uithangbord, waarop met groote letters te lezen was: *In het allemans welvaren.* Daaronder stond:

Treedt binnen, doet het lijf te goed:
Dat geeft het hart weer frisschen moed.

In hoever de gasten dat ervaren hadden, laten we rusten. In elk geval had de kroeg, want dat was het eigenlijk, niet te klagen over gebrek aan bezoek. Daarbij was de kastelein een vroolijke baas, die zelf een boordevol glas niet versmaadde, mits het niet met water gevuld was. Ook tot zijn woning was al spoedig het gerucht doorgedrongen, van hetgeen er met Michel was gebeurd. De herbergier kon het nauwlijks gelooven, en daar Michel een zijner beste klanten was zoo als wij weten, haastte hij zich hem op te zoeken. Hij kwam hem tegen juist op het oogenblik waarvan wij pas spraken.

„Wel mijn vrind," sprak de kastelein, „wat hoor ik? Kom je daar zoo uit de lucht vallen? Nu ik wensch je er hartelijk geluk mee. Niet iedereen had het er zeker zoo afgebracht."

Weer ging er een gejuich onder het volk op bij die woorden. Michel, die pas hetzelfde had gezegd, begon zich als een waren held te beschouwen en hij riep:

„Ik heb voor mijn doen mij zeker niet te schamen. Toen ik voelde dat het naar beneden ging, dacht ik zoo bij mij zelf: Michel, jongen, pas op lijf en leven. En al ging het gauw, jelui ziet allemaal, het ging goed."

De kleine Christina wist niet wat zij hoorde, bij zulk een dwaze taal. Was haar vader zoo iets overkomen, hoe geheel anders — dat gevoelde zij — zou die hebben gesproken. En het werd haar op eens duidelijk, wat zij vroeger nooit recht begrepen had, waarom vader en Michel geen vrienden waren. Deze laatste had intusschen de hand van het meisje losgelaten, en wandelde nu arm in arm met den kastelein voort.

„Kom manlief," zei deze, „je moet eens drinken voor den schrik. 't Kon je anders later nog kwaad doen."

„Dank je wel," sprak Michel, „mijn werk wacht," maar 't was duidelijk te hooren, dat hij het niet zoo ernstig meende, en de herbergier ging voort:

„Wel nu nog mooier! Wie zou het je na zoo'n geval kwalijk nemen, dat je een oogenblik bij mij uitrust, om op je verhaal te komen. En daarbij, zoodra ik hoorde wat er gebeurd was, heb ik gauw mijn oudsten jongen naar Osnabruck gestuurd om je vrouw te waarschuwen. Ik dacht, anders hoort het goede mensch soms het rechte er niet van, en schrikt zich een ongeluk. Ik heb gevraagd, of ze ook maar dadelijk komen wou, want dat je al weer goed en wel bij mij in huis zat. Denkelijk is ze er al."

Dit laatste wist de kastelein wel beter. De waarheid was, dat heel de boodschap nog gedaan moest worden, maar de slimme vogel wist wel wat hij deed. Had hij Michel eenmaal binnengelokt, dan zouden zeker velen anderen uit het volk niet buiten blijven staan, ja er zou nog wel meer bezoek uit de buurt bijkomen. En daar al die lieden zeker niet op een droogje zaten, kon onze kastelein vooruit berekenen, dat zijn gastvrijheid dubbel en dwars zou betaald worden.

Die berekening kwam uit. Wel vond Michel toen hij in de herberg kwam, daar nog geenszins zijn vrouw, maar dat hinderde niet. Ze zou wel dadelijk komen werd hem gezegd. Intusschen schonk de herbergier zijn vriend Michel een groot glas brandewijn in, dat, zoo het heette, hem voor den schrik goed zou doen. Verscheiden gasten, die misschien meenden, ook iets voor den schrik noodig te hebben, bestelden eveneens zulk een glas. Weldra zat heel de gelagkamer vol drinkende en druk pratende gasten. Zelfs werd tot eer van Michel een lied aangeheven, alsof zijn knapheid en bekwaamheid hem voor den dood bewaard had, en hij zich loffelijk had onderscheiden. Hij zelf scheen ook niet anders te meenen. Want telkens weer hoorde men hem spreken van zijn „behendigen val" of uitroepen: „Ik zet het den beste mij dat na te doen!"

't Liep nu in „Allemans Welvaren" af en aan. Ieder wilde weten, of Michel werkelijk van den hoogen toren gevallen en ongedeerd weer opgestaan was. Alsof hij een wonder had verricht, werd Michel aangekeken en door velen geprezen. Maar den Heere te verheerlijken, dien toch in waarheid alle eer toekwam, daaraan dachten hier weinigen. Trouwens in drinkwinkels zullen de groote werken des Heeren wel zelden het onderwerp der gesprekken zijn.

Wie echter ook mocht binnengaan, de kleine Christina was schroomvallig aan de deur blijven staan. Zij wist wat de Schrift zegt, dat de wijn een spotter is, dat de sterke drank woelachtig maakt, en al wie daarin dwaalt, niet wijs zal zijn. Ze kon dat nu zelf aanschouwen, vooral toen de brandewijn begon te werken. Ze begreep beter dan ooit, waarom vader steeds alle „Schnapps" d. i. sterken drank weigerde, en liefst niet had, dat zij met de kinderen uit het drinkhuis omging. Wel wenkte Michel haar een paar maal om binnen te komen, doch zij weigerde, en toen hij eindelijk opstond en haar een plaatsje naast hem wilde bezorgen, liep zij hard weg en ging naar huis om het groote nieuws te vertellen, dat haar echter al vóór was geweest.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: 2e Exloermond, W. van 't Sant, cand. te Sleeuwijk. — Zuid-Beijerland, Dr. S. Greijdanus, te Rozenburg. — Idskenhuizen, J. Meijer, te Bierum. — Nieuw-Amsterdam, J. D. Heersink, te Emlichheim. — Giessen-Oudekerk, Dr. F. W. Grosheide, te Schipluiden. — Ridderkerk, H. A. Munnik Jr., te Fijnaart.

AANGENOMEN: Oostburg, W. van 't Sant, cand. te Sleeuwijk. — Charlois, D. Hogenbirk Jzn., te Nederhorst-den-Berg.

BEDANKT: Blokzijl, Gramsbergen en 2e Exloermond, W. van 't Sant, cand. te Sleeuwijk. — Alphen a/d Rijn, D. Hogenbirk Jzn., te Nederhorst-den-Berg. — Bozum, M. M. Horjus, te Soest.

Eenheid in opleiding. Aan de Kerkeraden der Gereformeerde Kerken in Nederland, is het volgende schrijven gericht:

Het zij ons vergund een kort woord tot u te richten, inzonderheid tot wegneming en voorkoming van misverstand.

Het voorstel in zake eenheid van opleiding, dat onlangs u toegezonden werd, is van zuiver kerkelijken oorsprong.

Het kwam bij één der predikanten op, werd door hem met een paar collega's in zijn nabijheid besproken en is daarna voorgelegd aan een aantal predikanten, die daartoe uit alle provinciën den 9den Febr. j.l. te Utrecht waren samengekomen. Al deze predikanten voelden sympathie voor het voorstel en waren van oordeel dat in dezen weg eenheid van opleiding kan verkregen worden.

Men achtte het echter gewenscht, dat over het voorstel met de Professoren te Kampen en te Amsterdam gesproken werd, voor het werd gepubliceerd.

Reeds dienzelfden dag werd het voorstel, eenigszins gewijzigd, aangenomen door den Kerkeraad te Watergraafsmeer, terwijl dit den 13den Februari eveneens geschiedde door den Kerkeraad te Zaandam, die daarbij aan het Moderamen opdroeg het voorstel in te dienen en aan alle Kerken mee te deelen, tenzij bij het voorgenomen bezoek te Kampen en Amsterdam mocht blijken, dat daartegen overwegende bezwaren bestonden. Ook de Kerkeraad te Watergraafsmeer had de indiening van het voorstel daarvan afhankelijk gesteld.

Den 17den Febr. werd door de Predikanten L. Bouma, W. Breukelaar en J. L. Schouten — de laatste in plaats van Ds. J. v. d. Linden, die verhinderd was, — met elk der Hoogleeraren te Kampen ten hunnen huize gesproken en evenzoo den 20sten Febr. met de Hoogleeraren te Amsterdam, waarbij echter Ds. Bouma niet tegenwoordig kon zijn.

Van dit bezoek werd ons meegedeeld:

dat, hoewel van beide zijden minder of meer ernstige bezwaren tegen de verschillende deelen van het voorstel werden ingebracht en elk der Hoogleeraren zich zijn oordeel voorbehield, toch geen hunner van gedachte bleek te zijn, dat een poging tot eenheid in deze richting niet kon of mocht in 't werk gesteld;

dat door niemand de indiening van het voorstel was ontraden;

en dat nader advies door deze commissie niet was gevraagd en haar ook niet was toegezegd, zoodat dit ook niet werd ingewacht.

Omdat nu van onderscheidene zijden op spoedige publicatie was aangedrongen, werd reeds den 21sten Febr. besloten tot indiening en bekendmaking, terwijl daarmede dienzelfden dag een aanvang werd gemaakt.

Den 22sten Febr. werd het volgende schrijven ontvangen:

Kampen, 21 Febr. 1911.

Geachte Ds. Breukelaar,

De hoogleeraren der Theol. School, als broeders saamgesproken hebbend over het voorstel van Ds. Breukelaar c.s. besloten u het volgende te melden:

Dat zij de eenheid van opleiding een zeer gewenschte zaak achtende, ernstig hebben besproken en overwogen het voorstel Ds. Breukelaar c.s.,

dat zij zich echter verplicht zien de indiening er van op Kerkelijke vergaderingen en de publiceering er van in de pers ernstig te ontraden.

Wanneer echter door de Br. Ds. Breukelaar, Ds. Bouma en Ds. v. d. Linden (Ds. Schouten) eene nadere samenspreking — waarbij art. 1 uitgangspunt is — wordt begeerd, dan verklaren zij zich hiertoe bereid b.v. op Donderdag 2 Maart e.k.

Met hoogachting en hartelijke groeten,

t.t.

(*w.g.*) A. G. Honig.

Bij ontvangst van dit schrijven was de indiening en bekendmaking reeds een feit geworden, zoodat uitstel niet meer mogelijk was.

Eerst werd onzerzijds een nadere conferentie weinig doeltreffend geacht. Toen echter uit de meedeeling der Professoren in de *Standaard* van 25 Febr. bleek, dat er een ernstig misverstand bestond, is dringend verzocht den 2den Maart eene nadere samenspreking met de Hoogleeraren te mogen houden. Per telegram werd echter bericht, dat de Commissie niet kon worden ontvangen, terwijl Vrijdag j.l. het volgende schrijven inkwam.

Kampen, 2 Maart 1911.

Aan de WelEerw. Zeer Gel. Heeren Ds. Breukelaar, Ds. Bouma en Ds. Schouten.

WelEerw. Zeer Gel. Heeren. Hooggeachte Broeders!

(In aansluiting aan hun telegram van 28 Febr. j.l. deelen de hoogleeraren aan de Theol. School U mede:)